

ศึกษาประเด็นแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุข
เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพัทลุง
Study issues, approaches to enhance knowledge and understanding on
the development of happiness capital to improve the quality
of life of community-based tourism enterprise members in
Phatthalung Province.

พนิดา นิลอรุณ¹ วรีญา คลังแสง² สุวิตา พฤกษาอรุณ³

Panida Ninaron¹ Wareeya Khlungsaeng² Suwita Pruksaarporn³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพัทลุง การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร บทความวิชาการและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม จากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนอำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำนวน 11 คน ผู้ประกอบการที่พักโฮมสเตย์ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการสินค้าทางการเกษตร ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้อาวุโสท้องถิ่น จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มย่อย และการสนทนากลุ่มแบบเจาะจง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบกึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลศึกษาพบว่า ศึกษาประเด็นแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพัทลุง มีทั้งหมด 2 ด้าน ดังนี้ ประเด็นที่ 1 การพัฒนาทุนแห่งความสุขชุมชน มีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจอยู่ 6 แนวทาง ดังนี้ 1) การตระหนักรู้คุณค่าของทุนชุมชน 2) ศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการการค้า วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University, E-mail: panida.ni@ssru.ac.th

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการการค้า วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

³ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการทุนมนุษย์และองค์การ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

3) ความสามารถในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน 4) ความสำเร็จของเครือข่ายในชุมชน 5) การมุ่งเน้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ 3 แนวทาง คือ 5.1) การแสวงหาโอกาสใหม่ในกิจการ 5.2) การมุ่งเน้นเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการ 5.3) การมุ่งการบูรณาการทรัพยากรอย่างมีคุณค่า และ 6) การมุ่งเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ 3 แนวทาง คือ 6.1) การมุ่งเน้นความยืดหยุ่นในการบริหารงาน 6.2) การบูรณาการเป้าหมายชุมชนและกิจการ 6.3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กับประเด็นที่ 2 การยกระดับคุณภาพชีวิต มีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ความสำเร็จด้านอาชีพ 2) ความสำเร็จด้านรายได้ และ 3) ความสำเร็จด้านครอบครัวและสังคม

คำสำคัญ : การพัฒนาทุนแห่งความสุข, ยกระดับคุณภาพชีวิต, วิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน

Abstract

This research aims to study the issues of understanding, the development of the capital of happiness to improve the quality of life of the tourism enterprises group by the Phatthalung province community. This study is qualitative research based on the document. Academic articles and field data collection from a sample of members of community tourism enterprises, Amphoe Mueang Phatthalung District, Phatthalung Province. 11 persons, homestay operator, restaurant operator, a total of 31 people were 31 people using the data, including in-depth interviews. Small group discussions and focus group discussions using structured and semi-structured interviews, record group conversations. Engaging observation and content analysis

The study found that studies on the concept of enhancing knowledge and understanding of the development of the capital of happiness to improve the quality of life of tourism enterprises by Phatthalung community. There are 2 sides: 1. There are 6 guidelines for enhancing cognition. 1) Community awareness 2) Self-reliance potential 3) Community environmental management capabilities 4) Community network success 5) Focusing on creative leadership There are 3 guidelines for enhancing cognition: 5.1) Seeking new opportunities in the business, 5.2) Focusing on information technology management, 5.3) Focus on integrating valuable resources, and 6) focusing on engaging management. There are 3 guidelines for enhancing cognition: 6.1), Focus on administrative flexibility 6.2), community and business goals integration 6.3) Participation in decision-making with the 2nd meeting to improve quality of life.

There are 3 guidelines for enhancing cognition. 1) Career success, 2) Income success and 3) Family and social success.

Keywords : Development of happiness capital, Improve the quality of life, Community-based tourism enterprise

บทนำ

การท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้ถือเป็นอุตสาหกรรมใหญ่และเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศไทย เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นสินค้าหลักที่เป็นภาพลักษณ์ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก และที่เห็นอย่างชัดเจน ได้แก่ การขยายตัวของ GDP ซึ่งรวมทั้งปี 2561 สาขาโรงแรมและภัตตาคารขยายตัวร้อยละ 5.3 เติบโตขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 4.1 ในไตรมาสก่อนหน้า ตามจำนวนและรายรับจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เริ่มปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติ โดยในไตรมาสนี้มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 9.74 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 ปรับตัวดีขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 1.9 ในไตรมาสก่อนหน้า เมื่อรวมกับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ขยายตัวเร่งขึ้นตามการปรับตัวดีขึ้นของภาวะเศรษฐกิจและมาตรการสนับสนุนจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองรองของภาครัฐ ส่งผลให้ในไตรมาสนี้มีรายรับรวมจากการท่องเที่ยว 793.4 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 ปรับตัวดีขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 2.7 ในไตรมาสก่อนหน้า ประกอบด้วย (1) รายรับจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 513.2 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 เติบโตขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 1.3 ในไตรมาสก่อนหน้า โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากรายรับจากนักท่องเที่ยวมาเลเซีย ฮองกง อินเดีย สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น เป็นสำคัญ และ (2) รายรับจากนักท่องเที่ยวชาวไทย 280.2 พันล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.3 อัตราการเข้าพักเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 71.12 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 65.38 ในไตรมาสก่อนหน้า และร้อยละ 69.44 ในไตรมาสเดียวกันของปีก่อน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) และส่งผลต่อการปรับตัวของเศรษฐกิจในประเทศ โดยสามารถเห็นได้จากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564 กล่าวไว้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยยังคงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง ด้วยศักยภาพของทำเลที่ตั้งความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวและความเป็นไทย ประเทศไทยยังคงมีศักยภาพและโอกาสทางการท่องเที่ยวมากมายทั้งด้านทำเลที่ตั้งในการเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ อุตสาหกรรมบริการของคนไทย โดยในปี พ.ศ. 2558 World Economic Forum: WEF ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 35 จาก 141 ประเทศทั่วโลก (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

นอกจากนี้ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับนี้ ยังมีการกล่าวถึงการท่องเที่ยวที่เติบโตและการพัฒนาต่างๆ นั้นถึงจะมีเพิ่มมากขึ้นแต่ในทางกลับกันยังคงมีปัญหาคือพื้นฐานอีกหลายประการ

โดยเฉพาะในด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเนื่องจากมีความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จึงส่งผลให้มีการวางแผนยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา โดยในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับนี้ ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานไว้ว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยการส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสี่ยงต่อการเสื่อมโทรม การบริหารความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความยั่งยืนของวัฒนธรรม โดยการเชิดชูและรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของไทย คุณค่าดั้งเดิม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้การที่การท่องเที่ยวเติบโตขึ้นอย่างมากมานั้นส่งผลให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในการบริหารจัดการ Community-based Tourism หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Host Management โดยชุมชนถูกคาดหวังว่า เป็นวิธีการจัดการท่องเที่ยวแบบหนึ่งที่มีศักยภาพ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ และสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวในตัวเอง แต่ในทางตรงกันข้ามกลับส่งผลกระทบต่อฐานทรัพยากรสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ประเพณีของคนในท้องถิ่น สาเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น ผู้นำชุมชนไม่มีความเข้มแข็ง ขาดการบริหารงานแบบมืออาชีพ ไม่สามารถดึงศักยภาพของชาวบ้านในชุมชนมาใช้ในการทำงานร่วมกันได้ดีเท่าที่ควร อีกทั้งชาวบ้านในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว (พิฑูรย์ ทองจีน, 2558) แม้ว่าบางชุมชนที่ดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะได้มีการจัดตั้งองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น หากแต่ความเข้มแข็งในชุมชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนยังขาดความร่วมมือร่วมใจ และแรงสนับสนุนความเข้มแข็งของกลุ่มในระยะยาว (สุดถนอม ต้นเจริญ, 2560)

เนื่องจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกิดขึ้นมาจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ที่มาจากฐานความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งทุกคนจะมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของร่วมกัน ร่วมทั้งแรงในกิจกรรม ร่วมทั้งรายได้และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น และร่วมกันรักษาไว้ซึ่งวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน ถือว่า “ทุนทางสังคม” มาใช้ ซึ่งไม่ใช่ตัวเงิน แต่เป็นเรื่องของพลังที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกันของสมาชิกในสังคม และคุณค่าที่ช่วยจรรโลงให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุขที่ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งหากเปรียบเทียบมูลค่าสินทรัพย์ของทั้งสองระบบจะพบว่ามูลค่าสินทรัพย์ทางกายภาพจะมีค่าน้อยกว่าเมื่อเทียบกับทักษะความรู้ (Skills) ความสามารถ (Comprence) แรงจูงใจ (Motivation) และความเข้าใจของวัฒนธรรมองค์กร (Understanding of the Organizational) การใช้ความรู้ทักษะ และความสามารถในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ จึงจำเป็นที่จะต้อง ยอมรับว่า มนุษย์นั้นเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่ารวมขององค์กร (Worth of an Organization) การประเมิน และคาดการณ์ถึงความคุ้มค่าของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งจำเป็น วิธีการบางอย่างในการบอกจำนวนหรือความคุ้มค่าของความรู้ การจูงใจ และทักษะของมนุษย์นั้น สามารถทำได้โดยผ่านกระบวนการทำงานของ

องค์การ เช่น การสรรหา การคัดเลือก และการฝึกอบรมที่จะให้องค์กรทราบถึงผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในสินทรัพย์ที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ และทำให้องค์กรต้องเริ่มหันมาตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของการบริหารจัดการคนในองค์กร เพื่อทำให้คนในองค์กรให้สร้างคุณค่า (Value Creation) ถือว่าทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุดขององค์กร และทรัพยากรมนุษย์เป็นพื้นฐานที่ทำให้องค์กรมีความเป็นเลิศ แนวคิดใหม่ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (วิชิต เทพวรรณ, 2554) ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในฐานะที่เป็นเครื่องมือการพัฒนาชุมชนให้เกิดความก้าวหน้าและยั่งยืนคือ “ความสุขของคนในชุมชนและคนมาเที่ยว” ซึ่งคนในชุมชนจะต้องร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมจัดการ ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ โดยกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งนี้จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดขนาดเล็กที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มีสถานที่สำคัญที่ทรงคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว เพื่อการพักผ่อนและศึกษาหาความรู้ และยังมีประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ โดยเฉพาะหนังตะลุง ทางสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปะการแสดงหนังตะลุงให้แก่อนุชนรุ่นหลัง เพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่านี้ให้คงอยู่สืบไปอีกด้วย (นงนุช หวันชิตินาย, 2561) ทำให้สำคัญของคนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง การที่จะบ่งบอกว่าชุมชนเป็นชุมชนแห่งความสุขหรือไม่นั้น ต้องอาศัยเครื่องมือหรือตัวชี้วัด (Indicators) ที่จะสามารถบ่งบอกได้ว่าพื้นที่นั้นมีความสุขมากน้อยเพียงใด ดังนั้นการมีเครื่องมือที่ชี้วัดโดยเฉพาะของพื้นที่จะสามารถบ่งบอกถึงความสุขของพื้นที่นั้นๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือวัดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวได้อีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความคลั่งไคล้ในแง่ ของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจะต้องคำนึงถึงความสุขของคนในชุมชนประกอบด้วย เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชน เสริมสร้างความยั่งยืนของคุณภาพและมาตรฐานของการท่องเที่ยวให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเพื่อลดและป้องกันผลกระทบและวิกฤติที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน การมีประเด็นแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพัทลุงจะเป็นมาตรฐานการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดชุมชนแห่งความสุขอย่างแท้จริงบทความนี้จึงได้ทบทวนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบองค์ประกอบและตัวชี้วัดความสุขมวลรวมของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเด็นแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุข
2. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาเฉพาะกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยศึกษาเนื้อหาประเด็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพัทลุง โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างครั้งนี้คือกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำนวน 11 คน ผู้ประกอบการที่พักโฮมสเตย์ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการสินค้าทางการเกษตร ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้อาวุโสท้องถิ่น จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 31 คน

- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง มาไม่น้อยกว่า 5 ปี ในการสัมภาษณ์เชิงลึกนี้ผู้ที่อยู่ในกลุ่มสนทนากลุ่มย่อยและสนทนากลุ่มแบบเจาะจงไม่ได้นำมาพิจารณาในการศึกษา

- การสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์คือ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุงมาไม่น้อยกว่า 10 ปี ในการสนทนากลุ่มย่อยนี้ผู้ที่อยู่ในกลุ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มแบบเจาะจงไม่ได้นำมาพิจารณาในการศึกษา

ภาพที่ 1 บรรยากาศการสนทนากลุ่มย่อย

- การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group) จำนวน 1 กลุ่ม มีผู้เข้าร่วมสนทนาจำนวน 6 คน แบ่งออกเป็น เพศชาย 3 คน เพศหญิง 3 คน เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์คือ มีอายุตั้งแต่

35 ปีขึ้นไป เป็นสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ไม่น้อยกว่า 7 ปี ในการสนทนากลุ่มแบบเจาะจงนี้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ไม่ได้นำมาพิจารณาในการศึกษา

ภาพที่ 2 บรรยากาศการสนทนากลุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเชิงครั้งนี้ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Ryan, 1995) กำหนดประเด็นแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพัทลุง แบ่งออก 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ชื่อ อายุอาชีพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพัทลุง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้การสัมภาษณ์ในด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนและสัมภาษณ์เรื่องอื่นๆ โดยให้อิสระในการตอบคำถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเชิงครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) สุกานต์ จันทวานิช (2559) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการลงภาคสนามมาสรุปผล เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อความแม่นยำ (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของข้อมูลจึงได้นำวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodology Triangulation) มาประกอบ

2 ด้าน ดังนี้ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การตรวจสอบแหล่งที่มา 3 แหล่ง ได้แก่ เวลา สถานที่และบุคคล ซึ่งการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจะดำเนินการสร้างกรอบตารางกำหนดการในการเก็บข้อมูลในห้วงเวลาและสถานที่ที่ต่างกันรวมถึงการใช้บุคคลที่ต่างกันในการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องศึกษาประเด็นแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพิจิตรโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) และการสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group) พบว่า ประเด็นแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพิจิตร ออกเป็น 2 ประเด็น

ประเด็นที่ 1 การพัฒนาทุนแห่งความสุขชุมชน มีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจอยู่ 6 แนวทาง ดังนี้

1) การตระหนักคุณค่าของทุนชุมชน การเปลี่ยนบทบาทของตัวสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นผู้ประกอบการจึงมีความสำคัญต่อการปรับตัว กลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนในเมืองและกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนในชนบทมีความแตกต่างกัน กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนในเมืองจะเน้นธุรกิจและผลกำไร ส่วนกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนในชนบทจะมีความหลากหลาย ลักษณะความเป็นกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสำคัญต่อความสำเร็จ และช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนประสบความสำเร็จในธุรกิจนี้ต้องพัฒนาคุณลักษณะการเป็นกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน ลักษณะโดยทั่วไปของคนสำเร็จที่ยกระดับคุณภาพชีวิต ได้แก่ ความเป็นตัวของตัวเอง ความมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง ความก้าวร้าวในการแข่งขัน ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ และความใส่ใจในความสำเร็จ สมาชิกที่มีความสำเร็จในธุรกิจตนเอง ต้องพัฒนาคุณลักษณะการเป็นกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งพฤติกรรมของกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญคือ 1) ทักษะการบริหาร จัดการที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจฟาร์ม (Farm Management) ให้มีผลกำไร และ 2) จิตวิญญาณ ผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Spirit) ซึ่งทักษะการบริหารจัดการสามารถสอนให้เกษตรกรเข้าใจ แต่จิตวิญญาณผู้ประกอบการไม่สามารถสอนได้ เพราะมาจากจิตใจภายในได้แก่ ทศนคติซึ่งเป็น แรงบันดาลใจในการเป็นผู้ประกอบการ

2) ศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง กลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องสามารถเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงและปรับตัวตามสถานการณ์ มีความสามารถที่จะควบคุมและจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและปัจจัยภายในตนเองเพื่อการพัฒนาตนเอง แม้ว่าสภาพแวดล้อม

ภายนอกและความคิดความรู้สึกซึ่งเป็นสภาพภายในตัวบุคคลจะส่งผลรวมกันต่อพฤติกรรมมนุษย์ แต่ผู้ที่ควบคุมดูแลจัดการให้ตัวเรามีการพัฒนาคนหรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคือ ตัวเราเอง ควรได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำรงชีพ การเปลี่ยนแปลงตนเองที่มีขอบเขตของจุดมุ่งหมายครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อการสร้างเสริมศักยภาพของคนให้สูงขึ้น

3) ความสามารถในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน เกิดจากการดำรงชีวิต และการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และคำนึงถึงผลตอบแทนในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างความอยากได้อย่างยากมีกับความต้องการขั้นพื้นฐาน และทรัพยากรที่เรามีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งทำให้เรามีชีวิตที่มั่นคงได้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นฐานโดยกลั่นกรองกระบวนการความคิดในการจัดการผ่านหลักของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่รอบคอบ ระวัง มีเหตุผลถูกต้องและเหมาะสมสำหรับตัวเราและสถานการณ์ต่างๆ ทำให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในชีวิต จะช่วยให้เกิดความสมดุลครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นใน 1. ด้านเศรษฐกิจ 2. ด้านสังคม 3. ด้านสิ่งแวดล้อม 4. ด้านวัฒนธรรม เมื่อเกิดความสมดุล เราจะสามารถพึ่งตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันและอยู่ดีมีสุข สามารถปรับตัวเมื่อเผชิญกับความยากลำบากได้ ความสมดุลทำให้เกิดความมั่นคงและภูมิคุ้มกันต่อวิกฤติต่างๆ ซึ่งนำไปสู่ความยั่งยืนในที่สุด ไม่ว่าจะเป็นความยั่งยืนในแง่ของการพัฒนาประเทศหรือในชีวิตของแต่ละบุคคลก็ตาม

4) ความสำเร็จของเครือข่ายในชุมชน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนา เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถพัฒนาความสัมพันธ์กับโลกภายนอกได้ ความสัมพันธ์เหล่านี้จะช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนบรรลุเป้าหมายได้ การมีเครือข่ายที่มีศักยภาพในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินการได้ประโยชน์ร่วมกัน การสร้างเครือข่ายเป็นการสร้างโครงสร้างในทางสังคมที่เกิดขึ้นเฉพาะตามผลงานของแต่ละคนเท่านั้น ความเข้าใจและการใช้เครือข่ายเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนประกอบด้วย 3 ประเภท คือ เครือข่ายสังคม เครือข่ายสนับสนุน และเครือข่ายระหว่างกลุ่ม เมื่อมีเครือข่ายที่ดี มีส่วนร่วมในกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนกลุ่มเสมือนมีแนวโน้มที่จะสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ผลประโยชน์แฝงอยู่ในเครือข่ายและอาจส่งผลกระทบต่อบริษัท ประสิทธิภาพ คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการยอมรับสรรเสริญจากเครือข่ายความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายระหว่างวัตถุประสงค์ บทบาท และการแลกเปลี่ยน ซึ่งอาจมีมิตรภาพจากคำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลของอาชีพหรือการสนับสนุนด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และความร่วมมือสามารถนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่สำคัญมาก

5) การมุ่งเน้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้นำองค์กรก็เหมือนเรือชูชีพที่อยู่ท่ามกลางทะเลบ้า โดยไม่มีไม้พาย เข็มทิศ แผนที่ และความหวัง สิ่งสำคัญขององค์กรก็คือ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ซึ่งวิสัยทัศน์

เปรียบเสมือนอนาคตที่เป็นจริง เชื่อถือได้ เป็นเป้าหมายที่ก้าวไปสู่สภาพที่ดีกว่าเดิม การที่จะพัฒนาวิสัยทัศน์ให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรได้นั้น ผู้บริหารจะต้องเลือกวิสัยทัศน์ที่ดีที่สุดที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและมีความเป็นไปได้ในอนาคตมีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจอยู่ 3 แนวทาง คือ

5.1) การแสวงหาโอกาสใหม่ในกิจการ เป็นเปลี่ยนแปลงทำให้ผู้นำต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินงานในการนำกลยุทธ์มากำหนดทิศทางการดำเนินงาน โดยองค์การนำกลยุทธ์ธุรกิจทะเลสีน้ำเงิน (Blue ocean strategy: BOS) และการเป็นผู้นำด้านความคิดถือเป็นพื้นฐานร่วมกันในการขับเคลื่อนนวัตกรรม และความสำคัญของการขับเคลื่อนที่เป็นกลไกที่นำไปสู่การเติบโต จากมุมมองผู้นำขึ้นอยู่กับนวัตกรรม โดยนวัตกรรมจะสร้างแนวคิดใหม่ๆ และเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์แบบผู้นำได้จนกว่าจะได้รับการยอมรับจากองค์กร และมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ในขณะที่นักประดิษฐ์เป็นนักคิดสร้างสรรค์มีความสามารถในการสร้างแนวคิดใหม่ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือ ผู้ที่ใช้แนวคิดเหล่านี้มาก่อนและมีทักษะที่จำเป็นมีอิทธิพลซึ่งช่วยให้สามารถสร้างแรงบันดาลใจ และชักจูงให้องค์กรสามารถใช้แนวคิดดังกล่าวได้

5.2) การมุ่งเน้นเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการ เป็นใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ Information and Communication Technology (ICT) เป็นเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในทุกวันนี้ทั้งด้านการดำรงชีวิต เศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา เมื่อเปรียบเทียบตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน พบว่า ICT มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ในทางธุรกิจ ICT สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต และประสิทธิภาพในการทำงาน ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (ICT) เพื่อให้สามารถอยู่รอดและแข่งขันกับธุรกิจขนาดใหญ่ได้ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงและทางภูมิศาสตร์ไม่สำคัญสำหรับความสัมพันธ์กับลูกค้าและผู้จัดจำหน่าย จึงมีบทบาทอย่างมากในปัจจุบัน ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของสังคมปัจจุบัน และการประกอบอาชีพรวมทั้งการประกอบธุรกิจของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับ ICT

5.3) การมุ่งการบูรณาการทรัพยากรอย่างมีคุณค่าเป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างความเป็นผู้นำและนวัตกรรมได้กำหนดนวัตกรรมไว้เป็นลำดับความสำคัญเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างความมั่นใจในความสำเร็จในระยะยาวขององค์กรสามารถวิเคราะห์ให้เห็นว่า องค์กรสามารถผลักดันนวัตกรรมให้เกิดขึ้น ประกอบด้วยการเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ การสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง และการนำกลยุทธ์ด้านการสร้างนวัตกรรม ในองค์กรระดับโลกได้กำหนดผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในฐานะผู้ริเริ่มด้วยความสามารถในการคาดการณ์ความต้องการและการออกแบบ และจัดหาแนวทางในเชิงรุก การเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นแนวคิดที่สำคัญสำหรับองค์กรธุรกิจต่างๆ ส่งเสริมนวัตกรรมและเน้นประโยชน์ที่ได้รับโดยการส่งเสริมรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มมากขึ้น ในการเป็นผู้นำเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ จากทีมและสมาชิก นำไปสู่ผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6) การมุ่งเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงคือการที่สมาชิกหรือวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นในฐานะสมาชิกของสังคม และได้พัฒนาภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนร่วมกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายมีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ 3 แนวทาง คือ

6.1) การมุ่งเน้นความยืดหยุ่นในการบริหารงาน ด้วยส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาร่วมกัน การศึกษาสาเหตุของปัญหาในกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกัน เข้าช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการวางแผน ในการเขียนและจัดทำแผนกิจกรรมต่างๆ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ด้วยการช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรม การปฏิบัติตามแผนหรือกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน

6.2) การบูรณาการเป้าหมายชุมชนและกิจการ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาการบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ได้รับผลประโยชน์จากการยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงระบบสาธารณสุขและการขนส่ง และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระยะยาว คือ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริมของกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน

6.3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการร่วมตัดสินใจวางระเบียบของกิจกรรมต่างๆ การตัดสินใจในการสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน ร่วมเลือกกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และ ร่วมกำหนดแผนงานหรือโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลร่วมกัน เป็นการติดตามและหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนในรอบปีที่ผ่านมา และร่วมประเมินผลกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประเด็นที่ 2 การยกระดับคุณภาพชีวิต ความสำเร็จขององค์การเกิดจากมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อองค์การ มนุษย์แตกต่างจากทรัพยากรประเภทอื่น เนื่องจากมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีชีวิต มีจิตใจ ไม่สามารถสั่งการได้ ถ้ารู้สึกไม่พอใจ จึงต้องการมีการโน้มน้าว จูงใจ เพื่อให้มนุษย์เกิดความพึงพอใจก่อน เมื่อมนุษย์มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้นำและต่อองค์การ จะตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด องค์การในปัจจุบันต่าง

ขับเคลื่อนด้วยมนุษย์ สร้างมนุษย์ให้เป็นจุดแข็งขององค์การ ใช้มนุษย์เป็นแรงผลักดันองค์การไปสู่ความสำเร็จ เป็นองค์การที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ เมื่อทุกองค์การต่างเห็นพ้องต้องกันว่า คนเป็นหัวใจสำคัญขององค์การ มีคุณค่าและพัฒนาให้เป็น “ทุน” ได้ด้วยวิธีการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการส่งไปฝึกอบรม หรือศึกษาเพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้น การสนับสนุนให้ทำงานที่ตรงกับความสามารถ ทำให้มีความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อเพิ่มคุณค่าเพิ่มให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะทำให้องค์การพัฒนาองค์การอย่างยั่งยืน มีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ 3 แนวทาง ดังนี้

1) ความสำเร็จด้านอาชีพ เกิดจากแนวทางปฏิบัตินั้นจะให้ได้ผลมากต้องเริ่มจากตัวเองก่อน ด้วยการฝึกจิตข่มใจตนเอง และอบรมเลี้ยงดูคนในครอบครัวให้มีคุณธรรม กินอยู่ตามอัตภาพ พึ่งพาตนเองอย่างเต็มความสามารถ ไม่ทำอะไรเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อความมั่นคงในอนาคตและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้ในที่สุด

2) ความสำเร็จด้านรายได้ การมีส่วนร่วมหนึ่งสมาชิกของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้พัฒนาภูมิปัญญาตนเอง ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนร่วมกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย มีผลต่อรายได้ของสมาชิกทุกคนเพิ่มขึ้น

3) ความสำเร็จด้านครอบครัวและสังคม สมาชิกเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างมากที่จะทำให้อุปกรณ์สมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนประสบความสำเร็จ เพื่อความมั่นคงและปลอดภัยในการประกอบธุรกิจในชุมชน การส่งต่อธุรกิจภายใต้กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ครอบครัว การสร้างความผูกพันและจิตสำนึกรักบ้านเกิดของคนในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

ศึกษาประเด็นแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพัทลุง มีทั้งหมด 2 ด้าน ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การพัฒนาทุนแห่งความสุขชุมชน มีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ 6 แนวทาง ดังนี้ 1) การตระหนักรู้คุณค่าของทุนชุมชน 2) ศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง 3) ความสามารถในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน 4) ความสำเร็จของเครือข่ายในชุมชน 5) การมุ่งเน้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ 3 แนวทาง คือ 5.1) การแสวงหาโอกาสใหม่ในกิจการ 5.2) การมุ่งเน้นเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการ 5.3) การมุ่งเน้นการบูรณาการทรัพยากรอย่างมีคุณค่า และ 6) การมุ่งเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ 3 แนวทาง คือ 6.1) การมุ่งเน้นความยืดหยุ่นในการบริหารงาน 6.2) การบูรณาการเป้าหมายชุมชนและกิจการ 6.3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ประเด็นที่ 2 การยกระดับคุณภาพชีวิต มีแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ความสำเร็จด้านอาชีพ 2) ความสำเร็จด้านรายได้ และ 3) ความสำเร็จด้านครอบครัว และสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงศ์ลักษณ์ ตั้งปรัชญากุล (2557) ได้ศึกษา พบว่า กลุ่มอาชีพ ต้องการให้มีการระดมทุนของกลุ่มและมีการสนับสนุนเงินทุน จากภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อการกู้ยืมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภออมลาลัย เกษตรอำเภออมลาลัย องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงงาม หรือเพิ่มหุ้นเพื่อระดมทุนจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มควรมีแนวทางในการบริหารจัดการความขัดแย้งที่ชัดเจน ผู้บริหารกลุ่มควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน มีการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้ผลิตภัณฑ์ และกลุ่มอาชีพควรแสวงหาตลาดใหม่เพิ่มเติมอยู่เสมอ นอกจากนี้สอดคล้องกับของ ศศิภา ปัญญาวัฒนาสกุล (2559) ได้ศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการความรู้ ชุมชนกรณีเขื่อนฝายชะลอลิ้นในพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสาคร มีองค์ประกอบสำคัญคือ คน ความรู้ และกระบวนการ ซึ่งการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการตามหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน รวมทั้งความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ทั้งในด้านจิตใจ กลยุทธ์ และการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ข้อมูลและแนวทางการบริหารจัดการไปในทิศทางเดียวกัน การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมคิดวิพากษ์วิจารณ์ และร่วมผูกพันดำเนินงานโดยการจัดตั้งคณะทำงานและเครือข่าย ที่มีผู้นำชุมชนและอาสาสมัครชุมชนเป็นคณะทำงานและสมาชิกเครือข่ายเพื่อการร่วมตัดสินใจในการวางแผนทางดำเนินการและกิจกรรม ซึ่งการปฏิบัติตามแผนงานโดยการเชื่อมประสานและการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการร่วมดำเนินการและร่วมติดตามประเมินผลในการจัดการความรู้ ชุมชน จากการร่วมรับรู้ถึงปัญหาและสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการวิเคราะห์และวางแผนทางการดำเนินการ รวมทั้งสร้างคลังความรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ชุมชนชายฝั่งได้พัฒนาศักยภาพด้านกระบวนการความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งให้สามารถนำความรู้ไปบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนร่วมกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย
2. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนร่วมกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย มีผลต่อรายได้ของสมาชิกทุกคนเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทุนแห่งความสุขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพัทลุงทั้งในด้านการผลิตตามมาตรฐาน การตลาด และการแปรรูปเป็นการต่อยอดเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม การเรียนรู้ในลักษณะของสถาบันการเรียนรู้ รวมทั้งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดบูรณาการและเกิดการขยายเครือข่ายอาชีพซึ่งจะก่อให้เกิดการเสริมสร้างศักยภาพซึ่งกันและกันได้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว. (2561). **แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2561 – 2564 ของกรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : VIP COPY PRINT.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). **รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย รายปี 2561**. กรุงเทพฯ : ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- นงนุช หวันชิตนาย. (2561). การรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง. **วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ**, 10 (2): 13-20.
- นงลักษณ์ ตั้งปรัชญากุล. (2557). แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพรงนาง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 11(53): 125-131.
- พิชิต เทพวรรณ. (2554). **การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พิฑูรย์ ทองชิน. (2558). **การจัดการความเป็นธรรมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตาจังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการการท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศศิภา ปัญญาวัฒนาสกุล. (2559). พัฒนาการแนวความคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ชุมชน : กรณีศึกษาเขื่อนฝายชะลอลิ้นในพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรสาคร. **Veridian E-Journal Silpakorn University**, 9 (13): 29 -41.
- สุดถนอม ต้นเจริญ. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม. **วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ**, 13(2): 1-24.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2559). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ryan, C. (1995). **Research Tourist Satisfaction: Issues, Concepts, Problems**. London, England: Routledge.